No. 380. 1848.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 4,50; voor de buitensteden ƒ 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 18 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 Julij.

Het voorloopig onderzoek van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de grondwets-ontwerpen heeft een verslag voortgebragt, dat verre is van aan onze verwachting te beantwoorden. Wij hadden niet veel, maar toch meer dan thans geleverd is, verbeid van de werkzaamheden onzer vertegenwoordiging gedurende deze kommervolle tijden van beroering.

Wij brengen gaarne hulde aan die meerderheid der Kamer, die om des vrede's wille zich vereenigen zal met de bepalingen welke de godsdienst en het onderwijs betreffen, ofschoon het ons leed doet, dat de discussie, die over deze punten in de laatste maanden zoo veel licht heeft geworpen, bij vele leden der Kamer geene overtuiging schijnt te hebben kunnen vestigen, dat vrijheid van godsdienst en onderwijs een onvervreemdbaar regt is. En is het niet daaraan toe te schrijven, dat men, hoewel geneigd toe te geven aan wat het ministerie vermeend heeft te moeten voorstellen, desniettemin eene behoedzaamheid aan den dag legt, die vermoeden laat, dat men met de eene hand zou willen terug nemen, wat met de andere is gegeven?

Maar indien het van de eene zijde eenigzins geruststellend is te zien, dat de meerderheid der Kamer de behoefte gevoelt, om te midden der veelvuldige passiën, welke onze maatschappij, hoezeer dan ook tot dusverre zonder oproerige uitspatting, verdeelen, ten minste op het terrein der godsdienst eene toenadering te bewerken; van de andere zijde moet het zorg wekken, dat in de politieke kwestiën zoo weinig toegevenheid wordt gebruikt.

Het stelsel van vertegenwoordiging, zoo als het daar in zijn verband en in zijn zamenhang ligt, is door de overgroote meerderheid afgekeurd. Dat feit is beteekenend. Regtstreeksche verkiezing, door de meerderheid met leede, met zeer leede oogen aangezien, kan alleen hare goedkeuring verwerven, en zulks nog slechts als eene concessie, bijaldien tegenover de Tweede Kamer eene Eerste wordt gezet, die door den Koning of ten minste volgens een ander beginsel zal moeten worden benoemd, dan zulks nu in de grondwet door de regering is voorgesteld.

Het regt van vereeniging onderworpen aan de onbeperkte almagt der wetgeving, die het zal kunnen vernietigen, als zij zal gelieven, is de wil der meerderheid. Geen regtstreeksche verkiezing dus en geen regt van vereeniging: of als zij beide zal toestemmen, dan zij het zoo misvormd, dat zij niet meer zijn, wat zij zijn.

Wij weten niet welk begrip de meerderheid der Kamer zich van den toestand maakt. Zoo veel kortzigtigheid en zoo groote onhandigheid, als zij in haar verslag veropenbaart, hadden wij nooit durven verwachten. Zij heeft in het geheele politiek gedeelte van de grondwet, waar het er op aankomt de volksregten te waarborgen en te vestigen, niet het minste in aanmerking genomen, noch den tijd waarin wij leven, noch de gebeurtenissen, die buiten woeden, noch de verdeeldheid, die in onzen boezem gist, en die zoo ligtelijk tot eene uitbarsting kan worden opgevoerd, door al wie de financieele kwestie met de politieke zal willen vermengen.

Het doet ons leed, niet alsof wij vreesden, dat onze beginselen niet zouden boven drijven ten spijt van den onwil der Kamer; maar omdat wij door dien onwil vreezen het land te zien blootgesteld aan al de gevaren van den tweespalt, die in onze dagen zoo spoedig zulke gevaarlijke uitersten heeft.

De indruk derhalve, dien het verslag op ons heeft gemaakt, is zeer ongunstig. Wij zullen maar al te zeer de gelegenheid vinden, om de bewijzen te leveren, dat de Kamer in haren behoudenden zin revolutionnair is geweest.

Gisteren is in de katholijke kerken dezer stad afgekondigd een rondgaande brief van Mgr. C. Belgrado, vice-superior van de Hollandsche zending en internuntius van Z. H. bij het hof van Nederland. Zijne Hoogwaardigheid maakt den geloovigen bekend, dat hij de administratie der missie uit de handen van Mgr. van Gerra heeft overgenomen; hij beveelt zich voorts in hunne gebeden, en vermaant hen tot de beoefening der goddelijke deugd, de liefde jegens den evennaasten.

Voor eenige dagen heeft de Katholijke Kerk van Nederland een treffend verlies geleden door het afsterven van Mgr. van Dijk, bisschop van Adras, coadjutor van Mgr. den bisschop van Dardanië, vicaris apostoliek van Breda, op de Hoeven, nabij die stad. De om zijne regtschapenheid en deugd, alsmede om zijne veelomvattende kennis zoo hoog geschatte prelaat wordt door alle Katholijken zijner diocese diep betreurd.

Z. M. heeft benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Amersfoort Mr. H. Verloren, en tot kanton-regter te Nijmegen Jhr. Mr. J. M. van Pabst tot Bingerden, te Elst.

Eerdaags zal de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij de eerste locomotief in ons land, door Hollandsche werklieden vervaardigd, in de dienst brengen. Zij zal den naam dragen van *Kenau Hasselaar*.

Wij lezen in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*: De berigten omtrent de ziekte in de aardappelen blijven uit verscheidene provinciën meer geruststellend. Zij komen meestal daarin overeen, dat de verschijnselen, waar dezelve bestaan, over het algemeen nog zeer gering zijn, en bij de groote hoeveelheid, welke uitgepoot is, op dit oogenblik althans geene zeer groote bezorgdheid behoeft te verwekken.

In de provincie Zuid-Holland, waar het kwaad het hevigst voor den dag is gekomen en ontegenzeggelijk zoowel in de vroege als late aardappelen bestaat, schijnt in de laatste stilstand plaats te grijpen.

Over het algemeen is men het er over eens, dat er met zekerheid over de toekomst nog weinig kan gezegd worden.

De *Leidsche Courant* zegt deswege nog het volgende: »Omtrent de aardappelenziekte zijn de berigten van verschillende plaatsen zeer ongelijk. In dezen omtrek zijn nog al vele akkers aangetast, sommige vrij algemeen. De zandgronden blijven meer bevrijd. In Drenthe is er nog geen spoor van te vinden. Daar dezen zomer de aardappelen in groote menigte zijn geteeld en de graanoogst uitermate gunstig belooft te zijn, bestaat er veel hoop dat er nog genoegzame goede voorraad tegen redelijken prijs zal overblijven."

SNEEK, 14 Julij Allengs ziet men, in dezen omtrek, het gemaaide hooi van het veld verdwijnen en in de voorraadschuren brengen, zoodat de eerste en voornaamste inzameling daarvan weldra geeindigd zal zijn. De inzameling is, door het onlangs plaats gehad hebbende gure en vochtige weder eenigzins vertraagd geworden, en ten aanzien der hoeveelheid van het alhier gewonnen hooi, kan men zeggen, dat dezelve, over het geheel genomen, middelmatig is geweest, zoodat de prijs van dit artikel, ten minste bij ons, eerder duur, dan goedkoop mag heeten. Dit een en ander kan echter nog eene gunstige wending nemen, indien, namelijk, het nog overig gedeelte van den zomer en de nazomer vruchtbaar en schoon weder medebrengen, want alsdan zal er nog veel hooi worden nagewonnen.

GRONDWETS-HERZIENING.

Verslag van het voorloopig onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer.

Nadat bij eene Koninklijke boodschap van den 8 Maart dezes jaars zeven en twintig ontwerpen van wet, tot verduidelijking en wijziging van sommige bepalingen der Grondwet strekkende, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal waren aangeboden, ontving zij, weinige dagen later, eene mededeeling, die door al hare leden als van hoog gewigt voor het toekomstig lot des vaderlands werd beschouwd. Door die mededeeling werd namelijk het uitzigt geopend op eene ruime herziening der Grondwet, waartoe het voorstel van den Koning zou uitgaan, nadat het geëerbiedigd hoofd van den Staat nader met de denkwijze van de leden der Kamer omtrent de strekking van zoodanige herziening bekend zou zijn geworden. De Kamer beijverde zich, om zonder de minste vertraging te voldoen aan een verlangen des Konings, dat zoozeer met hare eigene, bij meer dan éene vroegere gelegenheid geuitte wenschen strookte. — Reeds onder dagteekening van den 16den Maart jl. werd, in den vorm van een verslag der Commissie van Rapporteurs, voor de straks vermelde, toen nog aanhangige wets-ontwerpen betrekkelijk de wijziging der Grondwet een staatsstuk vastgesteld, hetwelk in groote trekken aanwees, welke verbeteringen in onze grondwettige instellingen bij eene opzettelijk deswege gehoudene overweging in de Afdeelingen der Kamer, òf door alle, òf door zeer vele harer leden wenschelijk en noodzakelijk waren gekeurd; wordende daarbij tevens in het welbegrepen belang des vaderlands aangedrongen op eene zoo spoedig mogelijke inzending der nieuwe voorstellen tot grondwetsherziening, die men na het voorgevallene billijkerwijze verwachten mogt.

Den 18 Maart werd een besluit des konings van den vorigen dag ter kennis der Kamer gebragt, in hetwelk Zijner Majesteits begeerte werd uitgedrukt, dat, met het oog op de kort te voren ontvangene mededeeling van dezen tak der wetgevende magt betrekkelijk door haar gekoesterde wenschen ter uitbreiding van grondwets-herziening, eene gewijzigde Grondwet wierd ontworpen en voorgedragen, en waarbij te gelijker tijd eene commissie zou worden ingesteld, om, met overweging van de wenschen der Tweede Kamer, een volledig ontwerp van grondwets-herziening bij Zijne Majesteit in te dienen. Het is algemeen bekend, dat de op die wijze ingestelde Staatscommissie zich van de haar opgelegde taak heeft gekweten, door, onder dagteekening van den 11 April jl., een door haar opgesteld ontwerp van gewijzigde Grondwet, met een daarbij behoorend toelichtend verslag, den koning aan te bieden; welke beide stukken terstond daarna wereldkundig zijn geworden.

Sedert werd door de leden der Kamer met klimmende belangstelling het oogenblik verbeid, dat aan 's konings verlangen betrekkelijk dit aangelegen onderwerp ook van de zijde der regering gevolg zoude kunnen worden gegeven, en het strekte der vergadering dus tot wezenlijke voldoening, de koninklijke boodschap van den 19 Junij jl. te ontvangen, waarbij haar twaalf wets-ontwerpen werden aangeboden, die, zoo als zulks daarin werd uitgedrukt, een volledig ontwerp van grondwets-herziening bevatten en tevens ter vervanging strekken van de zeven en twintig ontwerpen, welke bij bootschap van den 8 Maart dezes jaars der Kamer werden aangeboden.

In diezelfde koninklijke boodschap werd der Kamer onder anderen te kennen gegeven, dat deze voorstellen aan hare overweging werden onderworpen met het oog niet slechts op onzen binnenlandschen toestand, maar ook op de gebeurtenissen, welke in de meeste overige Staten van Europa tot hervormingen in den maatschappelijken toestand hebben geleid, en dat de voorzigtigheid gebood, niet uit het oog te verliezen, wat een algemeene behoefte voor de volken schijnt geworden te zijn. Dat staatstuk eindigde met eene aanbeveling, om bij het verschil van gevoelen, dat over onderscheidene, tot de herziening der Grondwet betrekkelijke punten van meer of minder gewigt kon bestaan en werkelijk aanwezig is, niet uit het oog te verliezen, dat, in oogenblikken als het tegenwoordige vooral, op een ieder de pligt rust om, ter bevordering van eendragt en tot waarachtig heil des vaderlands, wederkeerig inschikkelijk te zijn en van eigene denkwijze iets ten offer te brengen; een pligt, aan welks beoefening de koning zelf bij de beoordeeling der nu voorgestelde wijzigingen in de Grondwet, zich niet had ontrokken.

Zoodra men zich daartoe genoegzaam had voorbereid, hebben de boven omschrevene twaalf wets-ontwerpen in de Afdeelingen der Kamer het onderwerp der meest ernstige en naauwgezette overweging uitgemaakt; en de commissie van rapporteurs vervult dien ten gevolge thans den pligt om den uitslag van dit onderzoek, waaraan doorgaans door 54 leden is deel genomen, beknoptelijk te ontvouwen.

Bij den aanvang dier overwegingen is, naar aanleiding van eene door een lid in eene der Afdeelingen ingebragte nota, in al die Afdeelingengen het in dat stuk vervatte hoofddenkbeeld ter sprake gebragt, hetwelk den geheelen aan de grondwets-herziening te geven loop betrof. Dit denkbeeld is slechts door zeer enkele leden der Kamer gedeeld. Desniettemin heeft de Commissie gemeend, de bedoelde nota bij dit verslag te moeten voegen, aan hetwelk zij onder litt. A is gehecht.

Menigvuldig zijn de bedenkingen en aanmerkingen geweest, die tegen hoofd- of ondergeschikte bepalingen der voorgedragene wets-ontwerpen in het midden zijn gebragt. Bij den veelomvattenden aard der daarin behandelde, gewigtige onderwerpen; de veelzijdige beschouwingen, waarvoor deze vatbaar zijn, en de herinnering van den blijvenden invloed, dien ook de schijnbaar minst belangrijke grondwettige bepaling voor geheel de toekomst van Nederland kan en moet uitoefenen, liet zich zulk een uitslag tot zekere hoogte verwachten. *Geheel de overweging der Afdeelingen werd intusschen als beheerscht door een vijftal hoofdpunten, welker regeling, zoodanig als zij thans door de Regering wordt voorgesteld, niet met de denkwijze van de meerderheid der Kamer strookt;* terwijl echter de aandacht op die punten zeer bijzonder moest gevestigd zijn, als geldende het hier zoodanige grondwettige bepalingen en voorschriften, die òf de grondslagen zelven van het staatsgebouw betreffen, òf met een bij den tegenwoordigen toestand des lands minder dan ooit uit het oog te verliezen beginsel in naauw verband staan, òf diep in de teederste belangen van den staatsburger en in geheel het volksleven ingrijpen. De leden, die zich omtrent deze hoofdpunten hebben verklaard, hebben bij het uitbrengen van hun gevoelen de verpligting, waarvan in de zoo even gemelde Koninklijke boodschap van den 19 Junij jl. wordt gewag gemaakt, om vooral in het

tegenwoordig tijdgewricht iets van eigene denkwijze ten offer te brengen, geenszins uit het oog verloren; maar zij meenden toch ook, dat deze inschikkelijkheid hare grenzen moet hebben, en dat waar over levensvragen voor het vaderland te beslissen valt, de tot nu toe gekoesterde overtuiging alleen voor redelijke gronden behoort te wijken. Uit dit laatste oogpunt heeft het den leden der Kamer leed gedaan, dat de regering, na eenmaal, op het voorbeeld der Staats-commissie, tot het besluit te zijn gekomen, om aan hare voorstellen betrekkelijk de grondwets-herziening, met opzigt tot gewigtige vraagstukken, de verklaring der Kamer van den 16 Maart jl., in haren geest en strekking, niet tot grondslag te leggen, de gelegenheid, die zich bij het opstellen der thans ingediende memorien van toelichting aanbood, niet te baat heeft genomen, om de beweegredenen tot die afwijking opzettelijk te ontwikkelen. Aan den anderen kant hebben de leden, gedurende de overweging der thans ingediende wets-ontwerpen, bij de behandeling van eenige afzonderlijke artikelen, met genoegen opgemerkt, dat in deze artikelen, vergeleken met de daaraan beantwoordende van het ontwerp der Staats-commissie, zoowel wat vorm als inhoud betreft, wezenlijke verbeteringen waren aangebragt.

Naar aanleiding van den loop, dien het tegenwoordig onderzoek in de Afdeelingen genomen heeft, meent de Commissie haar verslag te moeten aanvangen met eene beknopte omschrijving van de denkwijze der leden omtrent de vijf hoofdpunten waarvan zoo even gewag werd gemaakt; behoudende zij zich voor, om bij de behandeling der ontwerpen van wet zelve, de beschouwingen omtrent de daartoe betrekkelijk bijzonderheden mede te deelen.

I. *Het stelsel van vertegenwoordiging.* Nagenoeg algemeen heeft men zich in de Afdeelingen verklaard tegen de bij het IIIde der aanhangige wetsontwerpen voorgedragene wijze van zamenstelling en inrigting der beide Kamers van de Staten-Generaal, vooral ook in haar onderling verband en den zamenhang met het geheele stelsel beschouwd. Bij het ontwikkelen van dit gevoelen bewoog men zich aanvankelijk in onderscheidene rigtingen, om elkander later weder in hetzelfde punt te ontmoeten. Er waren namelijk vele leden, die in het reeds eenmaal geuit denkbeeld bleven volharden, dat de verkiezingen voor de Tweede Kamer niet regtstreeks, maar door kiescollegien, onmiddelijk door de stemgeregtigden te benoemen, behooren plaats te hebben. Deze verlangden, met andere woorden, verkiezingen met éénen trap, overtuigd, dat langs dien weg alleen datgene kan worden verkregen, naar hetwelk bovenal moet worden gestreefd, te weten: goede keuzen; waardoor men verstaat de verkiezing van mannen, wier zelfstandigheid en kundigheden tot waarborg strekken, dat zij de wezenlijke belangen des lands steeds zullen behartigen, en die tevens op zoodanig maatschappelijk standpunt zijn geplaatst, dat zij in den waren zin des woords de kern der natie vertegenwoordigen. — Tegenover deze meening stond die van verscheidene andere leden, welke met de Regering het stelsel der regtstreeksche verkiezingen, voor zoo veel de Tweede Kamer betreft, omhelsden. Volgens hen was de aanneming van dat stelsel bij de tegenwoordige gesteldheid der maatschappij eene wezenlijke behoefte geworden, en waren toch ook werkelijk regtstreeksche verkiezingen het meest gepaste en eigenaardigste middel, om het volk te doen vertegenwoordigen, en door de vertegenwoordiging de denkwijze der natie behoorlijk uit te drukken. De meerderheid intusschen kon aan deze leden niet toestemmen, dat onmiddelijke keuze in den aard van elke vertegenwoordiging zou liggen, daar er zelfs voorbeelden uit het burgerlijk leven of bepalingen der burgerlijke wet konden aangevoerd, die zoo iets wederspraken; terwijl nog daarenboven zulk eene stelling, streng doorgevoerd, tot gevolgtrekkingen kon leiden, waaraan niemand zijn zegel zou hechten. Te gelijk echter toonde diezelfde meerderheid, ofschoon zij in het afgetrokkene aan verkiezingen met éénen trap de voorkeur bleef geven, insgelijks met het oog op de tegenwoordige gesteldheid der maatschappij en de bij velen onder de natie opgewekte, hooggestemde verwachtingen, zich geneigd, om, voor zoo veel de Tweede Kamer aangaat, tot het stelsel van regtstreeksche verkiezingen toe te treden. Maar die toetreding was voor deze leden aan eene onvermijdelijke voorwaarde verbonden, zonder welker vervulling zij aan het invoeren dier regtstreeksche verkiezingen hunne stem niet konden geven. Nu langs dien weg de regten des volks zouden worden uitgebreid en voor het democratisch beginsel eene krachtiger werking zou worden geopend, dan daaraan tot nu toe hier te lande was toegekend, behoorde te gelijker tijd — en hier werd de meerderheid ook door zoodanige leden versterkt, die minder voorwaardelijk de regtstreeksche verkiezingen voorstonden — voor een tegenwigt zorg te worden gedragen, geschikt om gevaren af te wenden, die anders, ten gevolge van deze gewigtige verandering in onze staatsinstellingen, te eeniger tijd de grondzuilen van den Staat, ja den troon zelven zouden kunnen bedreigen. Dat tegenwigt was vooral te vinden in eene goed zamengestelde, krachtige Eerste Kamer, gesteund en bij magte om, gelijk de stellers der Grondwet van 1815 het uitdrukten, alle overijling in de raadplegingen te voorkomen, in moeijelijke tijden aan de driften heilzame palen te stellen, den troon te omringen door een bolwerk, waartegen alle partijen afstuiten, en aan de natie eene volkomene zekerheid te waarborgen tegen alle willekeurige uitbreiding van gezag. Maar vermits nu bijna al de leden, die aan het onderzoek deel namen, ten volle overtuigd waren dat de Eerste Kamer, zoo als deze volgens het regerings-voorstel zou worden verkozen en ingerigt, niet die kracht en dien zedelijken invloed, noch dat karakter van vastheid en duurzaamheid zou bezitten, als voor dezen tak der wetgevende magt thans meer dan ooit zou worden gevorderd, moest de overgroote meerderheid zich ten slotte wel vereenigen in de afkeuring van het voorgedragen stelsel van vertegenwoordiging, in zijn verband en zijnen zamenhang beschouwd. Men ontkende daarbij de eigenaardige moeijelijkheden niet, aan het ontwerpen van zoodanige grondwettige bepalingen verbonden, krachtens welke er voldoende zekerheid zou bestaan, dat de Eerste Kamer onder het nieuwe stelsel steeds aan hare bestemming zou beantwoorden. Maar bij het groot gewigt der zaak mogt de Regering zich door die moeijelijkheden niet laten afschrikken. In allen gevalle kon men de overtuigende kracht der voorbeelden, waardoor zij zich, blijkens eene der memorien van toelichting, bij de keuze van haar stelsel op dit punt heeft laten leiden, niet toestemmen. Die Senaat, waarop zij wees, is nog wel niet zoodanig op de proef gesteld, als voor de beoordeeling van hetgeen hij in hagchelijke oogenblikken zou vermogen, noodzakelijk zou zijn. En indien elders eene Kamer der Pairs op den duur niet tot schild tegen omwentelingen heeft gestrekt, mag men niet vergeten, dat ook de daarnevens staande kamer der Afgevaardigden, ofschoon regtstreeks en naar soortgelijke beginselen, als thans hier te lande zouden worden ingevoerd, verkozen, na meer dan eenige andere vergadering van gelijken aard aan het verwijt te zijn blootgesteld geweest van het volk niet behoorlijk te vertegenwoordigen, ten slotte niets heeft voorgekomen, — niets heeft weten te verhinderen.

II. *De Raad van State.* Door vele leden is met kracht op de opheffing van dit staats-ligchaam aangedrongen, terwijl weder anderen verklaard hebben, met een zoodanig ingerigten Raad van State, als men vermoedelijk dat de Regering op het oog had, geen genoegen te kunnen nemen, zoodat de meerderheid ook op dit punt de gedane voorstellen onaannemelijk heeft gekeurd. Aan de eene zijde voerde men aan, dat wanneer de Raad van State ook in 't vervolg niet meer werd dan een adviserend collegie, van zulk een ligchaam weinig nut te verwachten was, en dit zelfs uit een staatkundig oogpunt, in verband met het tegenwoordig regeringsstelsel, schadelijk zou kunnen werken. Er werd dan toch een tusschenligchaam in stand gehouden, dat, tusschen den Koning en het verantwoordelijk Ministerie geplaatst, te eeniger tijd aanleiding zou geven tot botsingen, nadeelig of belemmerend zoowel voor de handhaving van het monarchaal beginsel als voor de vrije werking van het beginsel der ministeriëele verantwoordelijkheid. Aan den anderen kant beweerde men, dat indien de Regering, op het voorbeeld van Frankrijk, den Raad van State in sectien wilde verdeelen, hem met het opstellen van in te dienen wets-ontwerpen wilde belasten en tevens administrative regtsmagt daaraan opdragen, zoodanig collegie eene zeer aanmerkelijke uitbreiding zou moeten erlangen, die slechts voor groote rijken voegt, en waarbij men, ook wat de keus van geschikte personen betreft, ligt op groote moeijelijkheden zou stooten. Alvorens herinnerde men, dat in een naburig rijk, waar soortgelijke instellingen bestaan, als thans hier te lande zouden worden ingevoerd, geen Raad van State aanwezig is. Het opstellen der wetten geschiedt daar, onder het oog der verantwoordelijke ministers, door aan hen onmiddellijk ondergeschikte ambtenaren, zonder dat zulks, zoo ver men weet, tot ongelegenheden op het stuk der wetgeving leidt. Deze verschillende bezwaren wogen in het oog van vele leden te meer, omdat zij zich verpligt achten, bij den arbeid betrekkelijk de grondwets-herziening nauwlettend toe te zien naar alle middelen om het huishouden van den Staat te vereenvoudigen, ten einde daardoor de meest mogelijke bezuinigingen in 's Rijks uitgaven voor te bereiden of tot stand te brengen. Niet slechts toch geboden de tegenwoordige omstandigheden, die reeds nadeelig op den toestand der openbare geldmiddelen terugwerkten, eene dubbele mate van spaarzaamheid; niet slechts moesten alle krachten worden ingespannen, om ten minste het opleggen van nieuwe lasten aan de natie voor te komen, maar men mogt ook niet vergeten, dat in de schatting van velen, grondwetsherziening met bezuiging en vermindering van lasten kon en moest gepaard gaan.

De overige leden der Kamer konden, hoewel zij deze beschouwingen omtrent het afsnijden van alle slechts eenigzins als overbodig aan te merken uitgaven volkomen deelden, zich nog niet overtuigen, dat de kosten van den Raad van State daaronder te tellen waren. Naar hun inzien bestond, er werkelijk behoefte aan een duurzaam collegie, dat te midden der afwisseling in de personen der ministers, den Koning ter zijde bleef staan en steeds over gewigtige onderwerpen kon worden geraadpleegd, waaronder zij inzonderheid ook de aangelegenheden der overzeesche bezittingen rangschikten. Het sprak intusschen van zelf, dat bij het volgen van dit denkbeeld de Raad van State door eene goede inrigting en zamenstelling aan zijne bestemming moest kunnen beantwoorden, en ook van deze zijde werden dus op dit punt meerdere waarborgen verlangd. Eindelijk toonden sommige leden zich meer bepaald voor het behoud van den Raad van State gestemd, omdat zij de gelegenheid wilden opengelaten hebben tot het instellen bij de wet van een collegie voor het beslissen van administratieve contentieuse geschillen.

III. *De godsdienst.* Bij de behandeling van dit uiterst teeder punt hebben zeer vele leden hun leedwezen betuigd, dat de Regering door het opnemen van het artikel in de Grondwet betrekkelijk de briefwisseling met de hoofden der onderscheidene kerkgenootschappen en de afkondiging der kerkelijke voorschriften, er toe heeft bijgedragen om de aandacht der bevolking algemeen op onderwerpen te vestigen, die steeds met groote behoedzaamheid moeten worden behandeld. Verscheidene leden bleven er nog op aandringen, dat het bedoelde artikel uit het VIde der ontwerpen van wet weder wierd weggenomen. De meerderheid echter, geleid door de begeerte, om, zoo veel in haar is, de eendragt tusschen de burgers van den Staat te helpen bevorderen, verklaarde, nu eenmaal te dier zake bij de grondwets-herziening een bepaald voorstel is gedaan, in dat voorstel te zullen berusten, onder de uitdrukkelijke voorwaarde evenwel, dat het nog eene in hun oog volstrekt noodzakelijke aanvulling erlangde. Zij wilde namelijk met duidelijke woorden in de Grondwet hebben uitgedrukt, dat het afkondigen van kerkelijke voorschriften, zoodra daardoor het staatkundig terrein wordt aangeraakt, steeds bereikbaar zal zijn door de strafwet. — Verscheidene andere leden konden zich niet geheel met deze zienswijze vereenigen. Zij verklaarden, dat zij onder gewone omstandigheden de opneming van eene bepaling van dezen aard in de Grondwet niet zouden hebben verlangd, maar dat zij thans, na al het deswege voorgevallene, tot gerustestelling van velen, het behoud daarvan, zonder nadere beperkingen, noodzakelijk achtten.

IV. *Het onderwijs.* Ook in verband met de wenschen naar meerdere vrijheid tot het oprigten van scholen en het geven van onderrigt, die zich hier te lande toenemend en van meer dan ééne zijde hebben geopenbaard, heeft de meerderheid gemeend te kunnen toegeven, dat het beginsel der vrijheid van onderwijs in de Grondwet geschreven wierd, mits, gelijk trouwens het voorstel der Regering dit reeds medebrengt of doet veronderstellen, alle scholen aan een nauwlettend toezigt der overheid onderworpen blijven, dat toezigt door de wet geregeld worde en voor zoo veel het middelbaar en lager onderwijs betreft, voortdurend afdoende waarborgen voor de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers bestaan. Desniettemin zou diezelfde meerderheid hare toetreding niet kunnen schenken, indien zij vreezen moest, daardoor mede te werken tot het doen verflaauwen van de aanhoudende zorg voor het openbaar onderwijs in zijnen geheelen omvang, welke bij art. 226 der bestaande Grondwet aan de Regering als een dure pligt is opgelegd. Verscheidene leden gaven daarom bepaald het verlangen te kennen, dat het aangehaalde grondwettig voorschrift behouden mogt blijven. Voor de meerderheid echter was de hoofdzaak nog van eenen eenigzins anderen aard, en meer bepaald tot de lagere scholen betrekkelijk. Die meerderheid, namelijk, doordrongen van de overtuiging, dat een goed ingerigt lager schoolwezen eenen allergewigtigsten invloed op de zedelijkheid en verstandelijke beschaving der natie uitoefent, en dat de schoolwet van 3 April 1806 uit dit oogpunt zeer nuttig heeft gewerkt, maakt hare toestemming ondergeschikt aan het verwerven der meest mogelijke zekerheid in de Grondwet zelve, dat al dit goede niet zal verloren gaan. Zij verlangt uit dien hoofde, dat bij het vrijelijk toelaten der oprigting van bijzondere scholen door daartoe bevoegden, de aandacht der Regering op de openbare lagere scholen gevestigd blijve, zoodanig dat deze nergens ontbreken en door hare goede inrigting en den geest van het daar gegeven onderwijs, den nadeeligen invloed temperen of te niet doen der eigenaardige gebreken, die misschien maar al te zeer vele nieuw op te rigten bijzondere scholen zullen aankleven. In dien geest dus dringt de meerderheid er zeer sterk op aan, dat het bij art. 2 van wets-ontwerp X voorgestelde artikel eene aanvulling erlange, hoofdzakelijk strekkende om te bepalen, dat het voortdurend tot de bijzondere zorg der Regering behooren zal om te waken, dat in iedere gemeente, zonder onderscheid, van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs worde gegeven.

V. *Het regt van vereeniging.* De groote meerderheid ziet er geen overwegend bezwaar in om bij de Grondwet dit regt, onder bepaalde voorwaarden, als beginsel te erkennen, waardoor dan, na de vaststelling der te dezer zake gevorderde wet, de toepasselijkheid van bekende strafbepalingen vervallen zou. Maar te gelijker tijd houdt die meerderheid zich overtuigd, dat het daartoe betrekkelijk art. 15 van wets-ontwerp ... nog eene aanmerkelijke wijziging en uitwerking behoeft, om aannemelijk te kunnen worden geacht. Zonder te dezer plaatse in de bijzonderheden nopens dit punt te treden, zij het ... aangemerkt, dat de meerderheid, ook op het voorbeeld der te dezen aanzien met veel meer behoedzaamheid gestelde Belgische staatsregeling, eene splitsing verlangt tusschen de bepalingen, die het regt van vereeniging en de zoodanige, die het regt van vergaderingen betreffen; alsmede, dat men niet kan toegeven, dat, vooral wat het regt van vergadering betreft, genoegzame waarborgen zouden bestaan tegen al de ongeregeldheden en gevaren, die daaruit kunnen voortvloeijen in de ... kele, veel te weinig omvattende woorden, dat de uitoefening van zoodanig regt, *in het belang der openbare orde*, door de wet zal worden geregeld.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Julij. Het voorgedragen besluit betreffende het bij voorkeur toewijzen van openbare werken aan vereenigingen van werklieden is gisteren aangenomen. ... had echter gedacht, dat dit besluit met meer ... zou zijn omkleed geweest.

— De dag van gisteren, waarvoor men zoozeer vreesde, is zonder rustverstoring afgeloopen.

— De *Moniteur* heeft een artikel geplaatst, waarin hij de onrustbarende geruchten wederspreekt, die door kwaadwilligheid telkens worden uitgestrooid om angst en schrik te verspreiden. Het officieele dagblad stelt de burgerij der hoofdstad gerust en vermaant haar eene kalme houding aan te nemen, want zegt het orgaan der regering: »het openbaar gezag kent zijne pligten en zal die met naauwgezetheid vervullen; de zorg voor de republiek zal meer kracht bezitten dan de zucht tot ... en wanorde."

— Men zegt, dat eerdaags in de nationale vergadering een decreet betreffende de geestelijke vereenigingen zal worden voorgedragen in den meest ruimen en ... len zin.

— De heeren Proudhon, Pierre Leroux en Cabet protesteren met eene soort van verontwaardiging tegen het denkbeeld, hun door de dagbladen toegedicht, als ... de Julij-opstandelingen zouden willen vergezellen ter plaats hunner deportatie. Mgr. de aartsbisschop van ... Caledonië en zijne volijverige missionarissen van ... die zich hebben aangeboden om de medgezellen en troosters dier ongelukkigen te zijn maken ook vertoog, doch alleen tegen de dagorde, waardoor hun ... geheel hun wensch aan de nationale vergadering ... te maken. Tusschen den priester en den filosoof, tusschen den katholijken missionaris en den socialist ... een hemelsbreede afstand, namelijk het verschil tusschen eene ligtzinnige toezegging van broederschap en eene heldhaftige zelfopoffering.

— De tegenwoordige toestand van de Fransche ... toont ten duidelijkste aan in welk een benarden toestand zich het gouvernement bevindt. Weleer had de regering gestadig een depot in de bank van 60 a 80 millioen francs. Men begon zich reeds te verontrusten toen dit saldo ten voordeele der schatkist tot 50 millioen was gedaald. In de laatste weken is dit cijfer tot ... toen tot 18, vervolgens tot 13 en eindelijk tot ... millioen gevallen; en eindelijk is de schatkist, aan de bank, 300,000 francs schuldig. Na het reserve-fonds van het vorig gouvernement, en vervolgens eene leening van ... millioen aan de bank gedaan, te hebben verbruikt, is de schatkist reeds aan hare tweede leening.

het gouvernement noch de gedeponeerde fondsen der spaarkassen noch de schatkistbons geremboursseerd, door het vorige bestuur zijn achtergelaten. Het dus voor zijne dagelijksche behoeften behalve depots alle buitengewone bronnen moeten uitputten. Is voldoende, de debatten der nationale vergadering volgen om op te merken dat de Republiek verbazend behoeften heeft.

— George Sand, ziende dat hare communistische propaganda noch in Berry, noch in Bretagne opgang kan maken, zich niet meer te Parijs durvende vertoonen, trekt naar Lotharingen.

— Volgens berigten van de Spaansche grenzen, gaat de zaak der Montemolinisten niet zeer vooruit en vindt geringe bijval.

— Het wets-ontwerp betreffende de clubs is eergisteren en gisteren in de meeste bureaux behandeld; over het algemeen toont zich de meerderheid gunstig gestemd voor de voorstellen der ministers.

— De arrestatien blijven nog voortduren. Onder de gearresteerden van den afgeloopen nacht noemt men ook den heer Gronfier-Chalier, commissaris van policie.

— De zitting der nationale vergadering was heden zeer onbeduidend. De heer de Lamennais verklaarde schrijver te zijn van de geincrimineerde artikelen van het blad *le Peuple Constituant*, en verzocht dat hij mogt worden vervolgd.

— Het plan tot eene interventie in Italie schijnt thans opgegeven te zijn. Men verneemt, dat alle korpsen tot het leger der Alpen behoorende, bevel hebben bekomen om naar Lyon terug te trekken en in de nabijheid van die stad een kamp te vormen van 25 à 30,000 man.

— De kommandant Constantin, die dezer dage in hechtenis is genomen, heeft naar men zegt, een aanslag op zijn leven beproefd.

— De militaire commissien zullen zich eerst Maandag a. s. zaken betrekkelijk den opstand kunnen beginnen te behandelen.

— Er is thans op nieuw sprake van eene aanstaande leening van 250 millioen frs.

— Er zijn reeds meer dan voor 100 millioen frs. aan schatkistbons aan de schatkist aangeboden, om geconverteerd te worden in coupons rente van 3 pCt.

— »Zoo wij wel onderrigt zijn," zegt de *Ere Nouvelle*, »dan zoude de generaal Bedeau het ministerie van buitenlandsche zaken stellig hebben geweigerd. De heer Bastide zou die portefeuille terugnemen en het departement van Marine zou worden opgedragen aan den heer Verninhac de St. Maur, zeekapitein, vice-secretaris van Staat, wiens reputatie en bekwaamheid sinds lang naar waarde zijn geschat. Die keus zou men verschuldigd zijn aan het initiatief van den generaal Cavaignac."

— Toen de heer Lucien Murat, vertegenwoordiger des volks, gisteren de Champs Elysées doorreed, werd zijne koets door twee kogels getroffen. De heer Lucien Murat was, zeide men, een der vertegenwoordigers, die bestemd waren, om door dolksteken te worden vermoord, indien de opstand de overhand had bekomen.

MADRID, 10 Julij. De hertog de Soto Mayor heeft gisteren eene langdurige conferentie met Mgr. Brunelli gehouden. Morgen vertrekt de hertog van Valencia naar la Granja.

— De ingezetenen der provinciën hebben reeds een aanvang gemaakt met de betaling der onlangs uitgeschreven buitengewone belasting van 100 millioen realen.

ENGELAND.

LONDEN, 15 Julij. In de zitting van eergisteren van het huis der Gemeente verzocht lord John Russell verlof om binnen kort een wets-ontwerp voor te stellen tegen de omkooping bij de verkiezingen. Na eenige beraadslagingen hierover, werd in dit verzoek bewilligd en ging het huis in commité over tot het wetsontwerp op de belaste eigendommen in Ierland.

— Er is veel gesproken over de inkomsten van den ex-koning Lodewijk Philips; thans blijkt, dat hij eene som in Noord-Amerika bezat, die in 1847 was gestegen tot £ 72,600, belegd in 5 pCts. staatspapieren, zijnde nagenoeg £ 900 intrest 's jaars. Ook zegt men, dat de koning eene som van circa £ 10,000 in Britsche fondsen bezit, opleverende nagenoeg £ 300 intrest 's jaars. Teveus trekt de koningin £ 500 's jaars, van eenige Oostenrijksche staatspapieren, die zij van eene harer tantes heeft geërfd.

— De aartsbisschop van Dublin heeft eenen herderlijken brief uitgevaardigd, waarin hij zijne onderhoorige geestelijkheid ernstig vermaant om zich op geenerlei wijze in te laten met de Clubs. In Ierland zijn nog meer personen in hechtenis genomen.

— Het Engelsch gouvernement legt thans eene buitengewone strengheid aan den dag tegen de pers-overtredingen in Ierland. Reeds zijn een aantal dagbladschrijvers in hechtenis en hunne bladen in beslag genomen.

— H. M. vertrekt aanstaanden Donderdag naar het eiland Wight. Tegen het einde der volgende maand zal H. M. met het koninklijke jagt naar Schotland vertrekken.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 16 Julij. Het is thans zeker dat er een *ontwerp van gedwongen leening* door het ministerie is ingediend.

— In den avond van 13 is het te Berlijn weder tot onlusten tusschen soldaten en burgers gekomen. Door de tusschenkomst der burgerweer is de rust tegen middernacht weder hersteld.

— In Posen mompelt men dat de Polen eer wij een maand verder zijn, op nieuw zullen opstaan, doch alsdan niets sparen noch ontzien zullen.

— De rijksbestuurder Johann heeft den 15 Julij aan het Duitsche volk eene proclamatie uitgevaardigd, waarin men o. a. leest:

Duitschers! Na jaren van druk ontvangt gij de vrijheid geheel en onverkort. Gij verdient die, want gij hebt er met moed en volharding naar gestreefd. Zij zal u nimmer ontrukt worden, want gij zult haar weten te handhaven.

De rijksbestierder belooft voorts aan Duitschland welvaart en verheffing tot eer, vrijheid en magt, doch herinnert dat men niet vergete, dat de vrijheid slechts onder de bescherming der orde en wettelijkheid kan gevestigd worden. Misdadige woelingen en losbandigheid zal hij met volle kracht der wetten te keer gaan.

FRANKFORT, 15 Julij. De rijksbestierder heeft voorloopig drie ministers benoemd, v. Smerling binnenl. zaken; ad interim ook voor buitenlandsche zaken, waarin Camphausen niet heeft willen optreden, Peucker voor oorlog en Hekscher voor justitie.

BERLYN, 13 julij, Het ontwerp van wet wegens vermindering van het zegel op dagbladen en petities is thans bekend. Volgens hetzelve zal van 1 October af dat zegel bedragen voor een blad dat meer dan 3 maal s'weeks uitkomt slechts 1 Th (*f* 1,80) voor die driemaal verschijnen 12 gr. voor tweemaal, 8 gr, en voor weekbladen 4 gr of 24 Ct. voor elken jaargang per exemplaar. Wat het zegel der petitien betreft, dit wordt beschouwd als eene beperking van het a gemeen petitieregt en zal geheel opgeheven worden.

WEENEN, 12 Julij. Gisteren is de eerste voorbereidende zitting van den rijksdag gehouden. Tot president van jaren is verkozen Kudler, en tot vice-president Manheimer, israelitisch predikant te Weenen, meest op aandrang van den katholijken geestelijken Proff. Füster. Er werd besloten alle titulatuur als *regeringsraad*, *excellentie* enz. weg te laten; de titel van *afgevaardigde des volks*, was toch grooter dan elke ander titel. Er zijn reeds hevige debatten ontstaan over het uitsluitend gebruik der duitsche taal. De gallicische boeren wilden reeds *tolken* hebben in de sectien die de geloofsbrieven moeten onderzoeken.

— Men schrijft uit Regensburg 11 Julij, dat er twisten hebben plaats gehad tusschen soldaten van verschillende regimenten. Het graauw heeft de zijde der eene partij gekozen, en heeft de andere met steenworpen aangevallen. Eene patrouille welke insgelijks beleedigd werd, heeft zich genoodzaakt gezien vuur te geven, waardoor 2 menschen gedood en 7 gewond zijn.

— Men schrijft uit Pesth, dd. 7 Julij. Het ministerie heeft provisioneel 50.000 geweren in Belgie besteld.

— Te Karlowitz moet andermaal een vreesselijk bloedbad hebben plaats gehad. Men zegt dat de gansche stad in vlammen staat. Te Neusatz hebben insgelijks bloedige tooneelen plaats gehad. De rust is niet eer hersteld dan nadat er 15 dooden gevallen waren.

— Men meldt uit Bucharest dd. 27 Junij: Het provisioneel bestuur heeft aan de Fransche, Oostenrijksche en Pruissische consulaten eene nota ingeleverd, welke strekt om de tusschenkomst van die Mogendheden in te roepen in het geval dat de door den afgetreden vorst bezworene constitutie van eene of andere zijde vijandelijk werd bestreden.

ITALIE.

ROME, 6 Julij. De kamer der afgevaardigden heeft in hare zitting van den 5 dezer met bijna algemeene stemmen het adres goedgekeurd in antwoord op het programma van het ministerie Mamiani en op de aanspraak uit naam van Pius IX gehouden door den Cardinaal Altieri. Hetzij uit revolutionnairen zin, hetzij uit vrees, volgt bijna geheel de kamer de impulsie van het ministerie en één enkel redenaar werd er slechts gevonden, moedig genoeg om zich aan de zijde van den paus te scharen. In het begin der discussie stelde prof. Orioli een amendement voor, strekkende om te bewijzen dat het ministerie zich had afgescheiden en dat de Kamer zich daarentegen wilde aansluiten bij Pius IX. Orioli deelde alleen in zijne meening en het amendement werd op ééne na met algemeene stemmen verworpen.

Deze nederlaag drukte echter zijnen moed niet ter neder, en op het einde der discussie vatte hij nogmaals het woord op in denzelfden geest; doch te vergeefs. Intusschen zijn de pogingen van den welsprekenden redenaar niet vergeefsch geweest; zijne eerste redevoering heeft Mamiani genoodzaakt eene verklaring af te leggen; en deze kon zulks niet doen dan door tevens zijn masker op te ligten. Hij had bij eene andere gelegenheid verzekerd, dat Pius IX volkomen het ministeriëel programma had goedgekeurd; ditmaal was hij gedwongen te bekennen, dat deze volledige goedkeuring alleen moet worden verstaan van de beginselen en wijze van bestuur, rekbare en dubbelzinnige woorden, aan welke ieder den zin hecht, die hem goeddunkt. Hij moet bovendien bekennen, dat tusschen het ministerie en den Paus eenig verschil van begrippen bestond, waarvan de oorsprong moet worden gezocht aan eenige ongelijkheid van denkwijze, die alleen door de langzame werking der eeuwen kan uit den weg geruimd worden. Hiermede gaf hij duidelijk te kennen, dat, volgens zijne wijze van zien, eene verzoening tusschen leeken en geestelijken niet wel mogelijk is dan door den tijd. Overigens beloofde hij al het mogelijke te zullen aanwenden, om de eensgezindheid tusschen Pius IX en zijn gouvernement te herstellen, hetgeen ten duidelijkste te kennen gaf, dat die goede verstandhouding niet bestond.

Om zich echter niet te veel bloot te geven, droeg hij zorg van te zeggen, dat het ministerie een perk stelde aan die verbroedering, welke door hem beproefd was tusschen den Paus en het ministerie, en dat dât perk bestond in de *heilige beginselen* welke hij, Mamiani, geheel zijn leven lang heeft beleden en tegen welke geene magt ooit in staat zal zijn hem van gedachten of handelingen te doen veranderen. Zie hier dus wat is vastgesteld: er zijn heilige beginselen die verworpen worden door Pius IX en welke zijne ministers, in spijt van Pius IX zullen doen zegevieren. Men weet intusschen welke de beginselen van Pius IX zijn, namelijk die der katholijke kerk. Maar welke zijn de heilige beginselen van den heer Mamiani? Het is niemand bekend. Dit alleen weet men — en het is genoeg — dat zij niet die van Pius IX zijn.

Wat meer bezwaar oplevert is dat de Kamer, deze schaamtelooze verklaring met uitbundige toejuiching heeft ontvangen; men ziet hieruit welke geest de vergadering bezielt, en wat men van haar te wachten heeft.

— De Kardinaal Soglia had den 15 Junij jl., ten geleide eener depêche in cijferschrift aan den apostolischen nuntius bij den Keizer van Oostenrijk te Innsbruck, Viale Prela, den volgenden brief geschreven:

Doorluchtige en Hoogwaardige Heer!

»Uwe twee missieven van den 27 der vorige maand aan Mgr. den substituut der staats-secretarie zijn aan den H. Vader woordelijk en in origineel ter hand gesteld. Ik kan u niet genoeg betuigen welk genoegen ze hebben verschaft aan den H. Vader, toen hij den inhoud las en vooral toen hij de gevoelens opmerkte, die door den minister van buitenlandsche zaken zijn aan den dag gelegd, bij gelegenheid van het onderhoud, dat gij met hem hebt gehad over het raadzame van Z. M. den keizer (naar Insbruck) te volgen, overeenkomstig de uitnoodiging, die gij daartoe ontvangen hebt. De H. Vader heeft insgelijks een groot genoegen gesmaakt in de verstandige wijze van zien van den Engelschen gezant. Diensvolgens kon hij niet afzijn, het door u ingevolge de uitnoodiging genomen besluit ten volle goed te keuren.

»Wat de nieuwe instuctiën betreft, deze zult gij vernemen uit de depêches in cijferschrift, welke ik hierbij voeg. Ter meerdere verduidelijking maak ik van deze gelegenheid gebruik om u te verzekeren, *dat de taal van het Ministerie in geene deele moet worden verward met den wil des H. Vaders, welke reeds openlijk is uitgedrukt in zijne allocutie*, en, gave het de Hemel, dat aan zijne vaderlijke vertoogen een willig oor ware geleend geweest, dan zou men thans zoovele slagtoffers niet betreuren onder de Pausselijke onderdanen in den strijd, welke onlangs te Vicenza gestreden is. Wij eerbiedigen echter in zulke omstandigheden de hand der goddelijke voorzienigheid in wie wij ons vertrouwen stellen, *bij onze zorg tot herstel van rust en eendragt, waarnaar wij zoo vurig haken.*

»Met bijzondere hoogachting, enz."

Deze brief is door de republikeinsche partij gestolen. Hij was den 20 Junij uit Rome gedagteekend, doch te Turin op den post gedaan naar Innsbruck. Het blad van Mazzini, *l'Italia del Popolo*, heeft zich niet ontzien denzelven mede te deelen, even als het cijferschrift. Zoo durft men in Italië het geheim der brieven schenden, en de depêches van den H. Stoel opligten. Inmiddels is de brief eene scherpe logenstraffing van het ministerie Mamiani, dat luide beweert, dat zijne taal de gevoelens uitdrukt van den H. Vader.

— Particuliere brieven uit Rome, die tot 6 Julij, s'middags 3 uur loopen, melden niets van den vermeenden aanval van beroerte van Pius IX. Sedert 1 Julij verschijn *il constitutionale Romano* dat openlijk de *reactie* predikt, dat is: oppositie maakt tegen het ministerie Mamiani en den paus handhaafd.

Mgr. de aartsbisschop van Milaan heeft het vaderlandslievend denkbeeld opgevat van aan het bestuur van Lombardijë, bij wijze van leening een gedeelte der zilveren vaten der kerken aan tebieden en heeft met dit zelfde doel een brief van aanbeveling gerigt aan de parochiën en kerkbesturen in zijne diocese. Het Provisioneel bestuur van Milaan heeft dit edelmoedig aanbod volgaarne aangenomen.

— Men schrijft uit Napels 3 Julij: 25 afgevaardigden uit de 5 opgestane Provincien hebben een memorandum ingeleverd waarin zij eischen 1°. instandhouding van het ware *regime constituzionale;* 2°. vertegenwoordiging volgens de wet van 5 April, met het regt om in de constitutie verbeteringen aan te brengen. 3°. Vernietiging van alle akten sedert 15 Mei; plegtige verzekering van de personeele veiligheid der afgevaardigden; een doelmatige nationale garde met geschut, en onschadelijkmaking der kasteelen 4: Deze vorderingen zullen tot elken prijs doorgedreven worden.

Bij Mantua zijn de strijdende partijen slaags geraakt, waarbij de Oostenrijkers 140 man hebben verloren. Naar den kant van Verona heeft men het geschut vernomen. Te Peschiera vreesde men voor een aanval van Radetsky. De belegering van Venetie gaat traag voort. Het nieuw gouvernement is daar benoemd. Manin had 79 van de 136 stemmen. Hij heeft echter voor de waardigheid bedankt. Na hem had Paleoccapa 47 stemmen. Den volgenden dag zou er op nieuw gestemd worden. De Fransche vloot is van Napels naar Messina, de Engelsche van Malta naar Napels onder zeil gegaan.

— Men schrijft uit Bormio dd. 8 Julij: De vijand wil zich een weg banen langs den kant van Stelvio. Men ziet alzoo bij de brug van die plaats een hevigen strijd te gemoet.

— De toebereidselen tot het beleg van Verona worden, naar luid der jongste berigten, steeds met kracht voortgezet.

BURGERLIJKE STAND.

STADSNIEUWS.

Van 10 Julij tot 15 1848 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel.	31.	Levenloos aangegeven Zonen. . . .	7
Geboren	140.	dito dito Dochters. . .	—
Overledenen . . .	100.	Elders overl. en alhier ingeschreven.	17.

Totaal	Gehuwde Paren	921.	
	Geborenen	3966.	Sedert primo Januarij 1848.
	Alhier overledenen.	4773.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven	19. .	

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		15 JULIJ 4½ u. gebl.	17 JULIJ	à	4 u.	gebl
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	44 11/16	44 13/16	à	44 13/16	44 13/16
Dito Dito . .	3	51⅝	51⅝		52	52
Dito Dito op resc. .	3					
Dito Dito	4	68¾	69⅜		69¼	69⅜
O. I. Leening . . .	4		67¾		68	68
Amortis. Syndic. . .	3½		67⅜			
Handel-Maatschappij .	4½	134	134			
Haarlemmermeer . .	5					
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½		73			
Aand. Holl. S. M. .						
BELGIE, ...	4½					
Dito	2½	36				
Dito bij Rotschild . .	2½	36½	36⅜			
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	9⅛	9 1/16		9⅛	9⅛
Dito Dito van 510 £	5	8¾	8 11/16			
Dito bij Dito onb. st.	5	8½	8 9/16		8½	
Dito	3	24½	24¼			
Dito Binnenl. à 6 m. .	3	17¾	17 13/16		17⅞	17 13/16
Coupons Ardoins . .		6 5/16	6⅛			
Passive						
Deferred.						
Fransche Uitgest. . .						
PORTUGAL, te Londen .	3		16⅝			
Dito Dito	4	17¼				
Dito Binnenl. à 1 Conto	5		17		18	
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	95	95½		95¾	95⅝
Dito Dito 1828 en 1829	5	95	95⅜			
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	82¾	83			
Dito bij Hope . . .	4	75⅛	75			
Dito bij Stieglitz en C°.	4	74¾	74¾			
Cert. te Hamburg . .	5					
Inschrijving in Assignat.	6		55			
Cert van Dito . . .	6					
POLEN, Certific. . . .	4					
Dito Aand. met Loten fl 300	f					
Dito Dito . . . fl 500						
AMERIKA, Phil. Bank .	6 pCt.					
Dito	5					
Dito Bank-Actiën . .		2¾				

Oostenrijk, Met. 5 pc. 64½; 2½ pc 53¾, 34 3/16, 54; Braz. 5 pc. 72; 1843, 70; Peru 6 pc. 10¼.

Wisselkoers

2/m. Parijs 55⅝; Zigt Parijs 5¼; 2/m. Londen 11,87½; Zigt Londen 11,95; 2/m Hamburg 34½; Zigt Hamburg 5⅞; 3/m Lissabon 40; 3/m Porto 40; 2/m. Petersburg 1,71½.

PARIJS, 15 Julij. Fr. 3 pc. 48,50; id. 4 pc. —,—; id. 5 pc. 77,75; Schatkisth. 15,00; Bank-Actiën 1670; Belg. 1840 5 pc. 76¼; id. 1842, 76¼; Nap 5 pc. 74,00; Piem. leen. 880; Rom. leen. 63½.

MADRID, 10 Julij. Act. Sch. 3 pc. 20⅜; id. 4 pc. 12½; Uitgest. Sch. 4⅛; Coupons 8.

LONDEN, 14 Julij. Cons. op tijd 87½ a 87⅝; Braz. 68 a 70; 182 9/39 67 a 69; Ecuador 1⅞ a 2⅛; Ven. 15 a 17; Uitg. 4 a 5; Gren. 12 a 12½; Uitg 2¼ a 2½; Denem. 3 pc. 68 a 70; Holl. 2½ pc. 44½ a 45½; id. 4 pc. 70 a 72; Mexico 17 a 17¼, Peru 32 a 34; Portug. 4 pc. 17 a 18; 3 pc. — a —; Rusl. 1822, 5 pc. 98½ a 100; Spanje 5 pc. 11½ a 12; id. 3 pc. 21½ a 22; id. Passive 2⅜ a 3⅛.

WEENEN, 13 Julij. Met. 5 pc. 73; id. 3 pc. 42; Loten fl. 250, 81; id. fl. 500, 120½.

BERLIJN, 13 Julij. Schuldbr. 3½ pc. 78½; Loten 88; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 79½; Pools. 4 pc. 59½; Loten fl. 200, 87; id. fl. 300, 86; id. fl. 500, 63.

HAMBURG, 14 Julij. Rusl. Engels. leening 93½; Cert. bij Stiegl. 4 pc. 74¾; Spanje, Ard. 5 pc. 8½; id. Binnenl. 3 pc. 17½.

FRANCFORT, 15 Julij. Met. 5 pc. 67½; Bank-Actien 1200; Darmst. Lot. fl. 50, 64½; id. fl. 25, 21; Badensche Lot. fl. 50, 47¼; id. fl. 35, 26½; Nassaus. fl. 25, 21, Holl. 2½ pc. 45⅜, W. S. 4 pc. 69½; Sijndic. 3½ pc. 68½.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 Julij.

Koffij, de handel blijft beperkt bij de N. M. werden 5100 balen afgedaan, oude ceelen zijn tot lager prijzen te koop.

Tabak, 31 v. Maryland werden uit de eerste hand afgedaan. Tegen 26 dezer komen in veiling 1222 en 1000 pakken Java Tabak. De stemming is voortdurend lusteloos en flaauw.

Ruwe Suiker vindt tot de bestaande prijzen gereeden aftrek ca. 500 vat Surinaamsch bedongen zoo in veiling als uit de hand ƒ 18½ a 22¾.

Geraffineerde bij eenigen omzet prijshoudend, de noteering is onveranderd.

Rijst iets hooger gehouden. Specerijen en vruchten met weinig handel.

Katoen op de betere berigten uit Liverpool en Havre ook hier hooger gehouden, zoodat slecht 250 pakk. Amerik. en 30 pakk. Surin. verkocht werden.

New-Yorker Potasch zeilende a ƒ 16 te plaatsen; Petersb. a ƒ 15 te koop.

Zuidzeetraan in loco a ƒ 62½ a 27, zeilende ƒ 26 te koop.

Berger bruine Levertraan ƒ 26 a 25; blanke ƒ 31 per ton te koop; Bruine Harst ƒ 1¾. Talk en Smeer met weinig handel; Ansjovis ƒ 11 per ankel.

GRAANMARKT.

Tarwe weinig ter veil en prijshoudend, 131 ℔ Norder ƒ 250; 128 ℔ b. Pools. ƒ 290; 126 ℔ b. Pools. ƒ 265; 127 ℔ minder dito ƒ 260; 126 ℔ rood b. Koningsb. ƒ 250; 127 ℔ gemeleerde Petersb. en Kubanka ƒ 180, 128 ℔ o. b. Pools. ƒ 303; 120 ℔ Vriess. ƒ 208; 118 ℔ blaauw p. dito ƒ 198; 130 ℔ Groninger ƒ 250.

Rogge bij Zaturdag iets hooger; 121 ℔ Odessa ƒ 164; 116, 117 ℔ Petersb. ƒ 142; 116 ℔ Arch. ƒ 140; 125 ℔ Rostocker ƒ 166; 117 ℔ ger. Odessa ƒ 142.

Garst prijsh.; 113 ℔ Deens. ƒ 157.

Boekweit ruim prijshoudend; 118 ℔ Holst ƒ 172; 119 ℔ Nijk. ƒ 175.

Koolzaad. Waard en Groet £vl. 56; Polder 54; o. Cromh. 55; Hongaarsch Aveelz. 28. Op 9 vaten Olie in Sept. 58½; Oct. 59. *Lijnzaad* een doen; 110/11 ℔ Petersb. ƒ 245; 111 ℔ Pernau ƒ 250. *Raapolie* op 6 w. ƒ 56; Vliegend ƒ 55; Sep. ƒ 55¾; Oct. ƒ 54; Nov. ƒ 54¼; Dec. ƒ 34½. *Lijnolie* per 6/w ƒ 23, Vliegend ƒ 27.

LEIDEN, 13 Julij. Boter van ƒ 34 tot ƒ 38, pr. vierde, Tarwe van ƒ 7,70 tot ƒ 8, pr. Mudde; Rogge van ƒ 5,50 tot ƒ 5,80, pr. idem; Garst van ƒ 3,40 tot ƒ 3,80, pr. idem; Haver van ƒ 2,60 tot ƒ 3,20, pr. idem; Paardenboonen ƒ 4,60 tot ƒ 5, pr. idem; Duivenboonen van ƒ 5,40 tot ƒ 6, pr. idem; Koolzaad ƒ 10 tot ƒ 10,50, pr. id.

ADVERTENTIËN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en